

حقوقدانان از نبودن قانون مشخص برای بررسی منابع مالی نامزدهای انتخاباتی می گویند

هزینه‌های غیر شفاف

قانون مشخصی درباره منابع مالی نامزدهای انتخاباتی وجود ندارد

عکس: ستاره کاظمی / شهرود

آیدای بیگامی - شهرود حقوقی | انتخابات یکی از مهمترین رویدادهای هر حکومت و دولتی است. رویدادی که با نظر مستقیم مردم رخ خواهد داد و به دنبال آن قوه شخص اول قوه مجریه مشخص خواهد شد. هر دولتی در این دوران به گونه‌ای رفتار می‌کند که انتخابات را به بهترین نحو در شرایطی سالم برگزار کند. در این میان قوانینی برای سالم برگزار شدن انتخابات وضع شده‌اند که هر نامزد با ورود به کارزار انتخابات ناچار به رعایت آن است. به‌طور مثال این که نامزدها باید چه شرایط سنی و سوابق و دینی داشته باشند در قانون به وضوح آمده است. اگر نگاهی بر قانون انتخابات داشته باشیم، متوجه خواهیم شد که در این قانون صحبتی از منابع مالی نامزدها به میان نیامده و در قوانین موجود صراحتاً صحبتی از شفاف‌بودن منابع مالی و هزینه‌های نامزدهای انتخاباتی نشده است که همین موضوع یکی از نواقص قانون محسوب خواهد شد. شفاف‌بودن منابع مالی نامزدها یکی از مسائلی است که در تمام دوران‌های انتخاباتی همیشه صحبتی از آن در میان بوده، ولی هیچ‌وقت به‌طور جدی به آن توجهی نشده و همواره با پایان یافتن انتخابات به فراموشی سپرده شده و در تمام دوران‌های انتخاباتی رأی‌دهندگان با عنایت به صداقت و سوابق یک نامزد، اطمینان کرده و به او رأی دادند.

دوسال پس از روی کار آمدن دولت یازدهم، وزیر کشور به‌منظور جلوگیری از فساد مالی با ارائه لایحه‌ای به مجلس خواهان شفاف‌سازی هزینه‌های انتخاباتی نامزدها شد که این لایحه پس از بررسی و رأی‌گیری از سوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی رد شد و به همین دلیل قانون شفاف‌سازی هزینه‌های انتخاباتی نامزدها به انتخابات پیش‌رو نرسید. اما این وجود، رهبر معظم انقلاب در اجرای بند ۱۱۰ قانون اساسی اوایل پاییز سال گذشته، سیاست‌های کلی «انتخابات» را که پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شد، ابلاغ کردند که بند ۴ این سیاست‌های کلی بر تعیین حدود و نوع هزینه‌ها و منابع مجاز و غیرمجاز انتخاباتی، شفاف‌سازی منابع و هزینه‌های انتخاباتی داوطلبان و تشکل‌های سیاسی و اعلام به مراجع ذیصلاح و اعمال نظارت دقیق بر آن و تعیین شیوه و چگونگی برخورد با تخلفات مالی تاکید دارد. با صدور این ابلاغ‌نامه از سوی رهبر معظم انقلاب و لزوم تاکید مسئولان بر اصل شفاف‌سازی به وضوح مشخص می‌شود که جای چنین قانونی در بین قوانین انتخاباتی خالی است. قانونی که به بررسی منابع مالی نامزدها بپردازد و به دنبال آن از فساد مالی و هزینه‌های گزاف و خارج از عرف نامزدها جلوگیری و در نهایت اعتماد رأی‌دهندگان را به نامزدهای انتخاباتی بیشتر کند. در ادامه گزارش، حقوقدانان فقدان قانون شفاف‌سازی منابع مالی نامزدهای انتخاباتی را مورد نقد و بررسی قرار دادند که آن را خواهیم خواند.

ارادهای برتری بررسی منابع مالی نامزدها وجود ندارد

عبدالصمد خرمشاهی، حقوقدان و وکیل پایه یک دادگستری در پاسخ به این سوال که چرا قانون همیشه در مورد شفاف‌سازی منابع مالی نامزدها سکوت کرده به «شهرود» گفت: این ماجرا تاریخی ندارد و منحصر به بحث هزینه تبلیغات نامزدها نیست، بلکه ریشه تاریخی دارد. ما قانون «از کجا آورده‌ای که پیش از انقلاب داشتم که در مورد رسیدگی به وضع مالی وزرا و نخست‌وزیر بود. پس از انقلاب هم قوانین مشابهی تصویب شد که وضع مالی وزرا و مدیران کل رسیدگی شود که این قوانین به حکایت تاریخ و تجربی که در این چند سال داشتم، هیچ کدام نه اجرایی و نه عملی شده است، تاجایی که نه امکانات اجرایی آن فراهم شده نه عزم جزم آنجانی وجود داشته که این قوانین را اعمال و اجرا کند. در طول این سال‌ها، اراده‌ای برای بررسی وضع صاحبان مناصب و مشاغل مهم که پیش از آن که منصبی را به دست آورند صاحب شغل مهم شوند و این که اموال این فرد در طول خدمت چقدر بوده، هیچگاه وجود

نداشته است. بنابراین لایحه‌ای هم که صحبتش به میان آمد که از قانون «کجا آورده‌ای» نشأت گرفته است، در نفس بد نیست، اما در عمل هرگز نمی‌تواند قابلیت اجرایی پیدا کند و موجبات اطمینان خاطر رأی‌دهندگان باشد که مطمئن باشند تبلیغاتی که نامزدی انجام می‌دهد، منابع مالی مشروع یا نامشروع دارد. اگر قانونی هم در این رابطه تصویب و سپس نهایی شود، به لحاظ این که اراده‌ای پشت آن وجود ندارد، ناتمام می‌ماند. البته باید توجه داشت که قوانین پیشین هم صرفاً در همان حدودان، قانون لای کتاب قانونی مانده‌اند، بنابراین هیچ تأثیری در موضوع ندارد، مگر این که ساختار قوانین و ساختار اجرایی آنها و فرهنگ حاکم عوض شود تا امیدوار باشیم اموالی که صاحبان مناصب و مشاغل مهم دارند از راه مشروع به دست آمده و مشکلی ندارد.

خرمشاهی در پاسخ به این سوال که چه راه‌حلی برای رفع این مشکل وجود خواهد داشت، گفت: هیچ راه‌حلی وجود ندارد. همان‌طوری که گفتیم با وجود قانون، قوانین مشابه هرگز اجرایی نشده و قابلیت اجرایی نداشته، ضمن این که مسائل مهم‌تری هم در کنار این موضوعات بوده که مسکوت مانده، بنابراین اگر هر صحبتی بشود در حد حرف و شعار باقی خواهد ماند. با این اوضاع هرگونه قانونی هم وضع شود به لحاظ ساختار اجتماعی و وضع اراده‌ای که پشت این قانون است، به نظر من خیلی نباید خوشبین بود که حساب‌آفراد شفاف‌شود مردم بدانند هزینه‌هایی که صرف می‌شود، از کجا آمده است، بنابراین هیچ اتفاقی رخ نخواهد داد، زیرا قوانین

پیشین فراموش شدند. جلودگیری از فساد مالی با شفاف‌سازی منابع مالی نامزدها دکتر فرزام اردلان، مدرس دانشگاه وکیل پایه یک دادگستری در گفت‌وگو با «شهرود» از لایحه رد شده شفاف‌سازی منابع مالی نامزدهای انتخاباتی می‌گوید: مادر خصوص بحث انتخابات یک قانون بسیار محدود و بسیار ضعیف داشتیم، در راستای همین موارد هر دوره‌ای از انتخابات که می‌گذرد در رابطه با منابع مالی حرف و حدیث‌هایی وجود دارد. اما بالاخره در دولت یازدهم که به دنبال شفاف‌سازی بوده و بر طبق نظام اسلامی و مردم‌سالاری که برگرفته از قانون اساسی است، عمل کرده - به طبع توقع هم از دولت یازدهم همین است - به جهت این که بالاترین مقام اجرایی در دولت یازدهم یک فرد حقوقدان و حقوق‌خوانده و قانون‌اساسی شناس و از همه مهمتر مجری قانون

پیشین فراموش شدند. جلودگیری از فساد مالی با شفاف‌سازی منابع مالی نامزدها دکتر فرزام اردلان، مدرس دانشگاه وکیل پایه یک دادگستری در گفت‌وگو با «شهرود» از لایحه رد شده شفاف‌سازی منابع مالی نامزدهای انتخاباتی می‌گوید: مادر خصوص بحث انتخابات یک قانون بسیار محدود و بسیار ضعیف داشتیم، در راستای همین موارد هر دوره‌ای از انتخابات که می‌گذرد در رابطه با منابع مالی حرف و حدیث‌هایی وجود دارد. اما بالاخره در دولت یازدهم که به دنبال شفاف‌سازی بوده و بر طبق نظام اسلامی و مردم‌سالاری که برگرفته از قانون اساسی است، عمل کرده - به طبع توقع هم از دولت یازدهم همین است - به جهت این که بالاترین مقام اجرایی در دولت یازدهم یک فرد حقوقدان و حقوق‌خوانده و قانون‌اساسی شناس و از همه مهمتر مجری قانون

خرمشاهی در پاسخ به این سوال که چه راه‌حلی برای رفع این مشکل وجود خواهد داشت، گفت: هیچ راه‌حلی وجود ندارد. همان‌طوری که گفتیم با وجود قانون، قوانین مشابه هرگز اجرایی نشده و قابلیت اجرایی نداشته، ضمن این که مسائل مهم‌تری هم در کنار این موضوعات بوده که مسکوت مانده، بنابراین اگر هر صحبتی بشود در حد حرف و شعار باقی خواهد ماند. با این اوضاع هرگونه قانونی هم وضع شود به لحاظ ساختار اجتماعی و وضع اراده‌ای که پشت این قانون است، به نظر من خیلی نباید خوشبین بود که حساب‌آفراد شفاف‌شود مردم بدانند هزینه‌هایی که صرف می‌شود، از کجا آمده است، بنابراین هیچ اتفاقی رخ نخواهد داد، زیرا قوانین

پرسش و پاسخ حقوقی

روزنامه شهرود با هدف بالابردن دانش حقوقی خوانندگان در ستون «پدایم» سوالات و پاسخ‌های متداول حقوقی و قضایی شهروندان را منتشر می‌کند.

• در خصوص اخطار به کفیل وثیقه‌گذار جهت حاضر کردن محکوم‌علیه در اجرای احکام آیا ضرورت دارد بدو محکوم‌علیه جلب یا احضار شود و در صورت عدم حضور در اجرای احکام از طرف ضامن وی اقدام شود؟

• در صورتی که جرم دارای دو جنبه عمومی و خصوصی بوده و شاکي گذشت کرده باشد، دادسرا به رسیدگی خود ادامه داده و مستنداً به ماده ۶ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب به موجب این قانون در مورد جرم خصوصی جرم بردارد یا خیر؟

• در صورتی که جرم دارای دو جنبه عمومی و خصوصی بوده و شاکي گذشت کرده باشد، دادسرا به رسیدگی خود ادامه داده و مستنداً به ماده ۶ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب به موجب این قانون در مورد جرم خصوصی جرم بردارد یا خیر؟

• در صورتی که جرم دارای دو جنبه عمومی و خصوصی بوده و شاکي گذشت کرده باشد، دادسرا به رسیدگی خود ادامه داده و مستنداً به ماده ۶ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب به موجب این قانون در مورد جرم خصوصی جرم بردارد یا خیر؟

اساسی است، بهتر است در رابطه با این موارد بعد از چندین دوره تجربه به شفاف‌سازی بپردازد. به همین منظور لایحه‌ای را وزارت کشور تدوین کرد، البته تاخیر در تدوین این لایحه را نمی‌توان نادیده گرفت و گناهان را به گردن مجلس انداخت که چرا دولت تاخیر برای این مصوبات عمل کرد. هر چند قرار بود لایحه غیردوفوریتی بودن، سریع برود و تصویب شود، ولی به گمانم به جهت تاخیر به‌وجود آمده این که این لایحه نزدیک به موضوع انتخابات شوراها و ریاست جمهوری بود، دیگر نمی‌شد از آن استفاده کرد. هر چند در ماه ۷ همین لایحه پیش‌بینی شده است و مردم‌سالاری که برگرفته از قانون اساسی است، عمل کرده - به طبع توقع هم از دولت یازدهم همین است - به جهت این که بالاترین مقام اجرایی در دولت یازدهم یک فرد حقوقدان و حقوق‌خوانده و قانون‌اساسی شناس و از همه مهمتر مجری قانون

اساسی است، بهتر است در رابطه با این موارد بعد از چندین دوره تجربه به شفاف‌سازی بپردازد. به همین منظور لایحه‌ای را وزارت کشور تدوین کرد، البته تاخیر در تدوین این لایحه را نمی‌توان نادیده گرفت و گناهان را به گردن مجلس انداخت که چرا دولت تاخیر برای این مصوبات عمل کرد. هر چند قرار بود لایحه غیردوفوریتی بودن، سریع برود و تصویب شود، ولی به گمانم به جهت تاخیر به‌وجود آمده این که این لایحه نزدیک به موضوع انتخابات شوراها و ریاست جمهوری بود، دیگر نمی‌شد از آن استفاده کرد. هر چند در ماه ۷ همین لایحه پیش‌بینی شده است و مردم‌سالاری که برگرفته از قانون اساسی است، عمل کرده - به طبع توقع هم از دولت یازدهم همین است - به جهت این که بالاترین مقام اجرایی در دولت یازدهم یک فرد حقوقدان و حقوق‌خوانده و قانون‌اساسی شناس و از همه مهمتر مجری قانون

اساسی است، بهتر است در رابطه با این موارد بعد از چندین دوره تجربه به شفاف‌سازی بپردازد. به همین منظور لایحه‌ای را وزارت کشور تدوین کرد، البته تاخیر در تدوین این لایحه را نمی‌توان نادیده گرفت و گناهان را به گردن مجلس انداخت که چرا دولت تاخیر برای این مصوبات عمل کرد. هر چند قرار بود لایحه غیردوفوریتی بودن، سریع برود و تصویب شود، ولی به گمانم به جهت تاخیر به‌وجود آمده این که این لایحه نزدیک به موضوع انتخابات شوراها و ریاست جمهوری بود، دیگر نمی‌شد از آن استفاده کرد. هر چند در ماه ۷ همین لایحه پیش‌بینی شده است و مردم‌سالاری که برگرفته از قانون اساسی است، عمل کرده - به طبع توقع هم از دولت یازدهم همین است - به جهت این که بالاترین مقام اجرایی در دولت یازدهم یک فرد حقوقدان و حقوق‌خوانده و قانون‌اساسی شناس و از همه مهمتر مجری قانون

محورها:

- رهبر معظم انقلاب در اجرای بند ۱۱۰ قانون اساسی اوایل پاییز سال گذشته، سیاست‌های کلی «انتخابات» را که پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شد، ابلاغ کردند که بند ۴ این سیاست‌های کلی بر تعیین حدود و نوع هزینه‌ها و منابع مجاز و غیرمجاز انتخاباتی، شفاف‌سازی منابع و هزینه‌های انتخاباتی داوطلبان و تشکل‌های سیاسی و اعلام به مراجع ذیصلاح و اعمال نظارت دقیق بر آن و تعیین شیوه و چگونگی برخورد با تخلفات مالی تاکید دارد
- دوسال پس از روی کار آمدن دولت یازدهم، وزیر کشور به‌منظور جلوگیری از فساد مالی با ارائه لایحه‌ای به مجلس خواهان شفاف‌سازی هزینه‌های انتخاباتی نامزدها بود که این لایحه پس از بررسی از سوی نمایندگان مجلس رد شد

بیان هدف این لایحه پرداخت و گفت: در بحث شفاف‌سازی علاوه بر این که یکی از سیاست‌های کلی نظام حقوقی و فرمایشات مقام معظم رهبری البته تاخیر در تدوین این لایحه را نمی‌توان نادیده گرفت و گناهان را به گردن مجلس انداخت که چرا دولت تاخیر برای این مصوبات عمل کرد. هر چند قرار بود لایحه غیردوفوریتی بودن، سریع برود و تصویب شود، ولی به گمانم به جهت تاخیر به‌وجود آمده این که این لایحه نزدیک به موضوع انتخابات شوراها و ریاست جمهوری بود، دیگر نمی‌شد از آن استفاده کرد. هر چند در ماه ۷ همین لایحه پیش‌بینی شده است و مردم‌سالاری که برگرفته از قانون اساسی است، عمل کرده - به طبع توقع هم از دولت یازدهم همین است - به جهت این که بالاترین مقام اجرایی در دولت یازدهم یک فرد حقوقدان و حقوق‌خوانده و قانون‌اساسی شناس و از همه مهمتر مجری قانون

بیان هدف این لایحه پرداخت و گفت: در بحث شفاف‌سازی علاوه بر این که یکی از سیاست‌های کلی نظام حقوقی و فرمایشات مقام معظم رهبری البته تاخیر در تدوین این لایحه را نمی‌توان نادیده گرفت و گناهان را به گردن مجلس انداخت که چرا دولت تاخیر برای این مصوبات عمل کرد. هر چند قرار بود لایحه غیردوفوریتی بودن، سریع برود و تصویب شود، ولی به گمانم به جهت تاخیر به‌وجود آمده این که این لایحه نزدیک به موضوع انتخابات شوراها و ریاست جمهوری بود، دیگر نمی‌شد از آن استفاده کرد. هر چند در ماه ۷ همین لایحه پیش‌بینی شده است و مردم‌سالاری که برگرفته از قانون اساسی است، عمل کرده - به طبع توقع هم از دولت یازدهم همین است - به جهت این که بالاترین مقام اجرایی در دولت یازدهم یک فرد حقوقدان و حقوق‌خوانده و قانون‌اساسی شناس و از همه مهمتر مجری قانون

بیان هدف این لایحه پرداخت و گفت: در بحث شفاف‌سازی علاوه بر این که یکی از سیاست‌های کلی نظام حقوقی و فرمایشات مقام معظم رهبری البته تاخیر در تدوین این لایحه را نمی‌توان نادیده گرفت و گناهان را به گردن مجلس انداخت که چرا دولت تاخیر برای این مصوبات عمل کرد. هر چند قرار بود لایحه غیردوفوریتی بودن، سریع برود و تصویب شود، ولی به گمانم به جهت تاخیر به‌وجود آمده این که این لایحه نزدیک به موضوع انتخابات شوراها و ریاست جمهوری بود، دیگر نمی‌شد از آن استفاده کرد. هر چند در ماه ۷ همین لایحه پیش‌بینی شده است و مردم‌سالاری که برگرفته از قانون اساسی است، عمل کرده - به طبع توقع هم از دولت یازدهم همین است - به جهت این که بالاترین مقام اجرایی در دولت یازدهم یک فرد حقوقدان و حقوق‌خوانده و قانون‌اساسی شناس و از همه مهمتر مجری قانون

عبدالصمد خرمشاهی: ما قانون «از کجا آورده‌ای پیش از انقلاب داشتم که در مورد رسیدگی به وضع مالی وزرا و نخست‌وزیر بود. پس از انقلاب هم قوانین مشابهی تصویب شد که وضع مالی وزرا و مدیران کل رسیدگی شود که این قوانین تصویب شد که در این چند سال داشتم، هیچ کدام نه اجرایی و نه عملی شده است

عبدالصمد خرمشاهی: ما قانون «از کجا آورده‌ای پیش از انقلاب داشتم که در مورد رسیدگی به وضع مالی وزرا و نخست‌وزیر بود. پس از انقلاب هم قوانین مشابهی تصویب شد که وضع مالی وزرا و مدیران کل رسیدگی شود که این قوانین تصویب شد که در این چند سال داشتم، هیچ کدام نه اجرایی و نه عملی شده است

چک غیر قابل تعقیب کیفری چیست؟

که با تحقق هریک از آنان چک دیگر قابلیت تعقیب کیفری نخواهد داشت، پس با آگاهی از این موارد می‌توانیم در مقام دارنده همواره چکی را صادرکننده دریافت کنیم که قابلیت شکایت کیفری آن محفوظ باشد. در صورتی که ثابت شود چک سفید امضا داده شده باشد برابر مفاد ماده ۱۳ اصلاحی سال ۱۳۸۲، در صورتی که چک وعده‌دار یا سفیدامضا صادر شده باشد، صادرکننده چک قابل تعقیب کیفری نیست. منظور از سفیدامضا بودن چک، امضای نداشتن چک نیست، زیرا در چنین صورتی سند مزبور چک نیست (دارای اعتبار نیست)، بلکه حالتی را بیان می‌کند که چک امضا دارد، اما از جهت محتوا و سایر موارد سفید است. هرگاه در متن چک، وصول وجه آن منوط به تحقق شرطی شده باشد در صورت درج شرط در چک، چک قابلیت تعقیب کیفری خود را از دست می‌دهد، اما از طریق اجرای ثبت نیز می‌توان نسبت به آن اقدام کرد، بنابراین در این حالت مطالب و ادعاهای مربوط به شرط در اداره ثبت قابل

رسیدگی نیست و فقط وجه مرقوم در چک قابل صدور اجراییه در اداره ثبت است. اما در صورت صدور چک مشروط، بانک نیز مانند اداره ثبت وود به شرط نمی‌کند، به عبارتی دیگر به شرط مذکور توجهی نمی‌کند. لازم به ذکر است در فرضی که بدون قید در متن چک ثابت شود که چک مشروط بوده است نیز چک قابلیت تعقیب کیفری خود را از دست خواهد داد، همانند مورد تعهد و تضمین که اثبات آن به نحو می‌تواند وصف کیفری چک پرداخت‌نشدهی منظور از سفیدامضا بودن چک، امضای نداشتن چک نیست، زیرا در چنین صورتی سند مزبور چک نیست (دارای اعتبار نیست)، بلکه حالتی را بیان می‌کند که چک امضا دارد، اما از جهت محتوا و سایر موارد سفید است. هرگاه در متن چک، وصول وجه آن منوط به تحقق شرطی شده باشد در صورت درج شرط در چک، چک قابلیت تعقیب کیفری خود را از دست می‌دهد، اما از طریق اجرای ثبت نیز می‌توان نسبت به آن اقدام کرد، بنابراین در این حالت مطالب و ادعاهای مربوط به شرط در اداره ثبت قابل